

CONNEMARAPONIEN JALOSTUSOHJELMA

Suomen Hippos ry

Ruokavirasto vahvistanut 13.4.2023

RPVK vahvistanut 10.4.2023

Selitykset käytettävistä termeistä:

Kantakirja

Entinen hevosten perusrekisteri. Hevonen ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan 1 kk kuluessa syntymästään ja merkitään kantakirjaan tunnistuksen jälkeen, viimeistään vuoden kuluessa syntymästä

Jalostusarvostelu

Entinen kantakirjaus. Jalostusarvostelussa tammät ja oriit arvioidaan jalostuseläiminä niiden suorituskyvyn mukaisilla jalostussuunnilla ja merkitään jalostusluokkiin. Jalostusarvostelu tehdään ensin yksilötulosten perusteella ja myöhemmin jälkeläistulosten perusteella.

Tunnistusasiakirja

Hevospassi tai rekisteritodistus, jossa on hevosen tunnistetiedot.

Sisällysluettelo

1.	Connemararodun taustaa.....	4
2.	Jalostustavoite ja rotumäärittely.....	4
2.1	Jalostustavoite	4
2.2	Rotumääritelmä.....	4
3.	Jalostusohjelman maantieteellinen alue.....	5
4.	Ponien tunnistaminen ja hevospassi	5
5.	Connemaraponien kantakirja	6
5.1	Kantakirjaan merkitseminen	6
5.2	Astutusten ja varsomisten ilmoittaminen	7
5.3	Polveutumismääritys	8
5.4	Varsan nimeäminen.....	8
6.	Tulostietojen kerääminen ja käyttäminen.....	8
7.	Jalostusarvostelu	8
8.	Yksilöarvostelu	9
8.1	Rakennearvostelu.....	10
8.2	Palkintoluokat.....	10
8.3	Mitat	10
8.4	Oriiden jalostusarvostelu.....	11
8.5	Tammojen jalostusarvostelu	13
8.6	Kilpailusuoritukset	13
8.7	Jalostusarvostelutulokset	14
8.8	Tuontiponien arvostelu	14
9.	Jälkeläisarvostelu.....	14
9.1	Oriiden jälkeläisarvostelu	15
9.2	Tammojen jälkeläisarvostelu.....	16
10.	Terveysominaisuudet	16
10.1.	Tarttuvien eläintautien ehkäisy	17
10.2.	Vapautus askellajien esittämisestä.....	17
10.3.	Kavioiden irtoseinämys, HWSD	17
11.	Oriin ja tamman siitokseenkäyttö	18
11.1	Orilisenssi.....	18
11.2	Tuontispermaoriin käyttö.....	18
11.3	Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö	18

11.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot	18
11.5. Tarttuvat taudit	18
11.6. Sperman tuonti ja vienti	19
11.7 Alkionsiirto.....	19
12. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat.....	19
12.1 Ratsu- ja ponivaliokunta	19
12.2 Tamma- ja varsalautakunta	19
12.3 Orilautakunta.....	20
12.4. Esteellisyys.....	20
13. Menettelytapaohjeet.....	20

1. Connemararodun taustaa

Connemaraponi on alkuperältään irlantilainen ponirotu, jonka jalostustoiminnassa noudatetaan rodun alkuperäkantakirjan, The Connemara Pony Breeders Society:n (CPBS), [jalostusohjelman](#) vaatimuksia. CPBS on perustettu vuonna 1923 ja ensimmäinen kantakirjan osa on julkaistu vuonna 1926. Vuoteen 1964 asti poni voitiin hyväksyä kantakirjaan ilman polveutumistietoja, tarkastuksen perusteella. Kantakirja suljettiin vuonna 1964 ja tämän jälkeen rotuun ei ole hyväksytty ulkopuolista verta, eikä poneja, joiden molempia vanhempia ole merkitty kantakirjaan.

Connemara Pony Breeders' Societylla on tytäryhdistyksiä, jotka muodostavat yhdessä alkuperämaan rotujärjestön kanssa kansainvälisen keskusjärjestön International Committee for Connemara Pony Societies (ICCPS). ICCPS on rotujärjestöjen yhteistyöelin, jonka tehtävänä on edistää korkeatasoista kasvatusta kansainvälisesti CPBS:n jalostustavoitteiden mukaisesti ja tarjota foorumi tiedon vaihtamiseksi jäsenjärjestöjen ja kasvattajien välille.

Rodun alkuperäkantakirjan (CPBS) sääntöjen mukaisesti kaikki syntyvät puhtasrotuiset connemaraponeit tulee ensirekisteröidä syntymämaansa kantakirjaan. Suomen Hippoksen ylläpitämän connemaraponein jalostusohjelma on sisällyttänyt omaan jalostusohjelmaansa CPBS:n vahvistamat periaatteet, jotka on määritelty [CPBS jalostusohjelmassa](#). CPBS jalostusohjelman muutokset päivitetään Hippoksen ylläpitämään jalostusohjelmaan. Muutokset vahvistetaan Ratsu- ja ponivaliokunnassa.

2. Jalostustavoite ja rotumäärittely

2.1 Jalostustavoite

Connemaraponeinjalostuksen tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Tavoitteena on tuottaa alkuperämaan rotumääritelmän ja polveutumisvaatimukset täyttäviä, ratsastusurheilun eri lajeihin sekä valjakkoajoon soveltuvia puhtasrotuisia poneja. Niiden tulee olla helposti käsiteltäviä, hyväluonteisia, terveitä, hyvärakenteisia ja sekä lasten että aikuisten käyttöön soveltuvia.

2.2 Rotumääritelmä

Tyyppi

Tiivis, sopusuhtainen poni, jolla syvä, vankka ja leveä runko. Matalat jalat.

Säkäkorkeus

Korkeus 128 – 148 cm

Väri

Kimo, musta, ruunikko, mustanruunikko, ruunivoikko, voikko, sinisilmäinen voikko, joskus myös päistärikkö tai rautias.

Pää

Sopusuhtainen, keskipitkä, ponimainen pää. Leveä otsa, suuret ystävälliset silmät. Melko pienet korvat. Selvästi erottuvat poskiluut. Hyvin muodostuneet, melko leveät, mutta ei karkeat leukaperät.

Etusa

Hyvin liittyvä, pitkä kaula, joka ei saa olla liian paksu eikä asettua liian alas. Selväpiirteinen säkä ja pitkä, viisto lapa.

Runko

Rungon tulee olla syvä ja selän vahva, jonkin verran pituutta sallitaan, kunhan lanne on vahva eikä poni ole avorunkoinen.

Jalat

Pitkä, vahva kyynärvarsi, hyvin muodostuneet selväpiirteiset polvet ja lyhyet, litteät sääriluut. Etusäären ympäryys 18-21 cm. Etujalan asento ei saa olla kyynärpäältä ulospäin kiertynyt. Keskipitkät vuohiset. Hyvänmuotoiset, keskikokoiset kaviot, joissa on hyvä sarveisaines.

Takaosa

Pitkä, vahva ja lihaksikas. Hyvä, vahva reisi ja koipi sekä vahvat, alas asettuneet kintereet.

Liikkeet

Irtonaiset, kevyet ja suorat sekä aktiiviset ja matkaavoittavat liikkeet, olematta kuitenkaan liioitellun korkeat.

Ominaisia piirteitä

Hyväluonteisia, sitkeitä, kestäviä, älykkäitä. Terveitä, varmajalkaisia poneja, joilla on hyvä suorituskyky.

3. Jalostusohjelman maantieteellinen alue

Toiminta-alueella syntyvät connemaravarsat voidaan merkitä Suomen Hippoksen ylläpitämään connemaraponien kantakirjaan kasvattajan niin anoessa, mikäli ne täyttävät kantakirjan vaatimukset. Connemaraponin jalostusohjelman toiminta-alueena on Suomi. Toiminta-alueella syntyvät connemaravarsat tulee tunnistaa Suomen Hippoksen valtuuttaman tunnistajan toimesta ja ne merkitään Suomen Hippoksen ylläpitämään connemaraponien kantakirjaan. Suomen Hippos voi järjestää toiminta-alueella connemaraponien kantakirjan jalostusarvosteluja.

4. Ponien tunnistaminen ja hevospassi

Connemaraponien jalostus- ja kilpailukäyttö edellyttävät luotettavaa rekisteriä, jossa hevosen polveutumisen oikeellisuus on varmistettu sekä tunnistetiedot että omistus- ja hallintaoikeudet todennettu. Jalostuskäyttöä, tunnistetietoja, sekä omistus- ja hallintaoikeuksia koskevia tietoja ylläpidetään Hippos ry:n Heppa-järjestelmässä. Tunnistusasiakirjasta (hevospassi) määrätään Euroopan komission asetuksella.

Hevospassin myöntäminen

Varsa on ilmoitettava syntyneeksi kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu maksu. Hevoset merkitään kantakirjaan yksilöllisellä, 15 merkkiä sisältävällä UELN-numerolla.

Varsalle myönnetään hevospassi toimitetuilla tiedoilla viimeistään vuoden kuluessa syntymästä. Mikäli toimitetut tiedot eivät ole riittävät kappaleessa 5.1. mainittuihin vaatimuksiin kantakirjaan merkitsemisestä, myönnetään varsalle muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja. Mikäli varsaa ei ole tunnistettu vuoden sisällä syntymästä, myönnetään sille tunnistusasiakirjan kaksoiskappale. Yksilö, jolle on myönnetty muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja, voidaan myöhemmin nostaa kantakirjaan rotu- ja sukutiedoilla, mikäli se täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

Varsa tunnustetaan hevospassin myöntämistä varten. Varsan tunnistamisesta vastaavat Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Tunnistustehtävät on delegoitu Hevosjalostusliitoille yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tunnistajien yhteystiedot löytävät osoitteesta www.hevosjalostusliitot.fi.

Tunnistusasiakirja on aina kuljettava hevosen mukana. Kadonneen tai tuhoutuneen tunnistusasiakirjan tilalle Suomen Hippos myöntää hevospassiasetuksen mukaisesti hakemuksesta kaksoiskappaleen, kun alkuperäisen tunnistusasiakirjan katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja tunnistusasiakirja on mitätöity. Kadonneen tunnistusasiakirjan uusiminen aiheuttaa hevoselle teurastuskiellon komission asetuksen mukaisesti.

5. Connemaraponien kantakirja

Connemaraponien kantakirjaan merkitään Suomessa syntyneet varsat, jotka polveutuvat alkuperämaan hyväksymään kantakirjaan merkityistä puhdasrotuisista connemaraponeista. Toisessa EU-maassa kantakirjaan merkityt ja CPBS:n (Connemara Pony Breeders' Society) hyväksymistä kantakirjoista polveutuvat tuontiponit merkitään kantakirjan siihen luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät ja joka vastaa samaa luokkaa, johon ne on syntymä- ja/tai tuontimaassaan merkitty. Connemaraponien kantakirja koostuu yhdestä kantakirjan pääosastosta, joka jakautuu kolmeen luokkaan 1, 2 ja 3. Kantakirjan 3-luokkaan merkityt ponit voivat nousta jalostusarvostelun perusteella ylempiin kantakirjan luokkiin. Kantakirjaluokasta tulee merkintä ponin alkuperäiseen passiin. Jalostusarvosteluun osallistuvat ponit on merkittävä mikrosirulla, ellei niitä ole merkitty mikrosirulla kantakirjaan merkitsemisen yhteydessä.

5.1 Kantakirjaan merkitseminen

Tullakseen merkityksi kantakirjan pääosastoon, ponin

- tulee polveutua suomalaisen connemaraponin kantakirjan tai toisen alkuperämaan hyväksymään kantakirjan pääosastoon merkityistä vanhemmista
- polveutumisen tulee olla varmistettu kohdan 5.3. mukaisesti

Kantakirjan pääosasto jakaantuu luokkiin 3, 2 ja 1.

Luokka 3

- **S3 oriit**
- **M3 tammat**
- **G3 ruunat**

Kaikki Suomessa syntyneet puhdasrotuiset varsat, joiden polveutuminen on varmistettu dna-testillä ja maahantuodut ponit, joita ei ole jalostusarvosteltu. Yksilöiden tulee olla testattu HWSD:n osalta kohdan 10.3. mukaisesti ja merkinnän tulee olla jalostustodistuksessa sekä tietokannassa.

Luokkaan 3 jäävät seuraavat yksilöt ja niiden jälkeläiset:

- yksilöt, joiden polveutuminen ei täytä luokkien 1 tai 2 vaatimuksia
- yksilöt, joita ei ole esitetty jalostusarvostelussa
- yksilöt, jotka eivät täytä jalostusarvosteluun osallistumisen vaatimuksia, jotka on esitetty kohdassa 7.
- yksilöt, jotka on esitetty jalostusarvostelussa, mutta jotka eivät ole saavuttaneet luokkiin 1 ja 2 asetettuja vähimmäisvaatimuksia

Mikäli yksilön molemmat vanhemmat on jalostusarvosteltu ja merkitty kantakirjan luokkaan 1 tai 2, voidaan yksilö siirtää kantakirjan luokkaan 1 tai 2 jalostusarvostelun perusteella

Luokka 2

- **S2 oriit**
- **M2 tammat**
- **G2 ruunat**

Vähintään 3-vuotiaat oriit ja vähintään 2-vuotiaat ruunat ja tammat, jotka täyttävät kaikki seuraavat vaatimukset:

- molemmat vanhemmat on jalostusarvosteltu ja merkitty kantakirjan luokkaan 1 tai 2
- säkäkorkeudeltaan alle 128 cm ja yli 148 cm (ilman kenkiä) yksilöt
- Ori, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon II, voidaan siirtää kantakirjan luokkaan S2, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset.
- Ori, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I tai II, mutta ei säkäkorkeudeltaan täytä kantakirjaluokan 1 vaatimuksia, merkitään kantakirjan luokkaan S2.
- Tamma, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I, II tai III, mutta ei säkäkorkeudeltaan täytä kantakirjaluokan M1 vaatimuksia, voidaan siirtää kantakirjan luokkaan M2.
- Oriiden tulee olla hyväksytyt eläinlääkärintarkastuksessa
- Tammojen tulee olla hyväksytyt yleisessä terveydentilan tarkastuksessa
- ruunien tulee täyttää vain säkäkorkeusvaatimukset

Luokka 1

- **S1 oriit**
- **M1 tammat**
- **G1 ruunat**

Vähintään 3-vuotiaat oriit ja vähintään 2-vuotiaat ruunat ja tammat, jotka täyttävät kaikki seuraavat vaatimukset:

- molemmat vanhemmat on jalostusarvosteltu ja merkitty kantakirjan luokkaan 1 tai 2
- säkäkorkeus 128-148 cm (ilman kenkiä)
- Ori, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I, voidaan siirtää kantakirjan luokkaan S1, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset.
- Mikäli tamma saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I tai II voidaan se siirtää kantakirjan luokkaan M1, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset.
- oriiden tulee olla hyväksytyt eläinlääkärintarkastuksessa
- tammojen tulee olla hyväksytyt yleisessä terveydentilan tarkastuksessa
ruunien tulee täyttää vain säkäkorkeusvaatimukset 128 – 148 cm

5.2 Astutusten ja varsomisten ilmoittaminen

Astutukset tulee olla tallennettuna astutusvuoden syyskuun 15. päivään mennessä Suomen Hippoksen Heppa-järjestelmään tai ilmoitettu hevosjalostusliittoon. Astutusten ilmoittaminen on mahdollista sen jälkeen, kun oriille on aktivoitu vuosittainen orilisenssi. Myöhemmin ilmoitettujen astutusten käsittelystä peritään maksu. Mikäli oriinpitäjä ei ole aktivoinut orilisenssiä astutushetkellä, tulee orilisenssistä maksaa korotettu maksu ennen varsan kantakirjaan merkitsemistä.

Connemaravarsa on ilmoitettava kantakirjaan merkitsemistä varten kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu maksu. Varsan kasvattajaksi merkitään tamman omistaja varsomishetkellä tai taho, jolle on merkitty tamman hallintaoikeudensiirto kasvattajarekisterissä varsomishetkellä. Hallintaoikeuden siirtoa kasvattajarekisterissä ei tehdä varsan syntymän jälkeen.

5.3 Polveutumismääritys

Connemaraponin kantakirjaan merkittävän yksilön polveutuminen tulee olla varmistettu DNA-määrityksellä sekä isäänsä että emäänsä. Polveutumismääritystä varten otettavan DNA-näytteen on oikeutettu ottamaan Suomen Hippoksen auktorisoima henkilö. Polveutumismäärityksestä peritään vahvistettu maksu. Tuontiponien osalta kantakirjaan merkitseminen ei edellytä polveutumismääritystä. Mikäli jalostukseen käyttävältä yksilöltä ei ole käytettävissä DNA-sertifikaattia, tulee siitä ottaa DNA-näyte. Polveutumismääritykseen otettua DNA-näytettä voidaan hyödyntää tutkimustarkoitukseen Suomen Hippoksen luvalla.

5.4 Varsan nimeäminen

Kantakirjaan ei merkitä sellaisia hevosten nimiä, jotka ovat sopimattomia, aiheuttavat sekaannusta jo kantakirjaan merkittyjen nimien kanssa tai ovat virallisesti suojattuja kasvattajanimiä. Tarkemmat vaatimukset nimeämiselle on esitetty erillisessä Suomen Hippoksen nimisäännössä. Jos ponille ei anneta hyväksyttävää nimiehdotusta, Suomen Hippoksella on oikeus nimetä hevonen. Kantakirjaan merkityn ponin nimeä ei voida vaihtaa.

Tunnistusasiakirjan liitteeksi saa Suomen Hippoksen myöntämän jalostustodistuksen (zootechnical certificate), kun hevonen viedään toiseen kantakirjaan merkittäväksi. Ulkomaiseen kantakirjaan merkityltä connemaraponin kantakirjaan merkittävältä hevoselta vaaditaan jalostustodistus.

Suomen Hippos ei vastaa toisten osapuolten tekemistä virheellisyyksistä kantakirjaan merkittävien hevosten tunnistamisessa eikä polveutumisessa.

6. Tulostietojen kerääminen ja käyttäminen

Jalostusarvostelussa hyödynnetään Suomen Hippoksen järjestämässä jalostusarvostelutilaisuuksissa kerättävää tietoa hevosten ominaisuuksista. Ponien tulos- ja jälkeläistiedot ovat käytettävissä Suomen Hippoksen tietokannasta, virallisista ulkomaisista jalostusjärjestöistä ja hevostietokannoista sekä kotimaisista ja kansainvälisistä kilpailutietokannoista.

7. Jalostusarvostelu

Connemaraponien jalostusarvostelu perustuu CPBS:n (Connemara Pony Breeders Society) alkuperäkantakirjan vaatimukseen. Connemaraponien jalostusarvostelun tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Vapaaehtoisen jalostusarvostelun perusteella connemaraponi voidaan siirtää kantakirjan luokkaan 1 tai 2, riippuen miten yksilö täyttää asetetut minimivaatimukset. Mikäli jalostukseen käytettävä ori tai tamma ei ole saavuttanut jalostusarvostelussa kantakirjassa määriteltyjä luokkien 1 tai 2 minimivaatimuksia, sen jälkeläiset merkitään kantakirjan luokkaan 3 ja niillä ei ole oikeutta osallistua jalostusarvosteluun.

Jalostusarvostelu suoritetaan ensimmäisen kerran yksilöarvostelussa Suomen Hippos ry:n järjestämässä tai hyväksymässä näyttelyssä. Yksilöarvostelussa arvioidaan rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys,

luonne, rakenne ja suoritukset. Yksilön saavutettua riittävät jälkeläistulokset, tehdään arvostelu jälkeläisten perusteella luvussa 9 määriteltyjen vaatimusten mukaisesti.

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan Suomen Hippos ry:n ylläpitämään connemaraponien kantakirjaan tai hyväksytyyn ulkomaiseen kantakirjaan merkityt yksilöt, jotka täyttävät luokkiin 1 ja 2 asetetut polveutumiswaatimukset.

Jalostukseen voidaan hyväksyä poneja, jotka ovat vapaita rodulle määritellyistä perinnöllisistä sairauksista ja vioista, jotka voivat vaarantaa sen terveyttä ja hyvinvointia. Kaikki jalostukseen käytettävät oriit ja tammot tulee testata HWSD:n osalta. Poikkeuksena yksilöt, joiden molemmat vanhemmat on testattu vapaiksi geenivirheestä (N/N) tai jotka polveutumisensa perusteella ovat vapaita geenivirheestä.

Jalostusarvostelu suoritetaan Suomen Hippos ry:n järjestämässä jalostusarvostelutilaisuudessa. Suomen Hippos ry voi järjestää jalostusarvostelutilaisuuksia yhteistyössä rotuyhdistyksen kanssa. Connemaraponien jalostusarvosteluun ilmoitettava yksilö ilmoitetaan annettuna määräaikana Suomen Hippokseen. Arvostelutilaisuudessa on esitettävä tunnistusasiakirja. Jalostusarvo arvioidaan ensin yksilöarvostelun ja myöhemmin jälkeläisnäyttöjen perusteella.

Jalostusluokkiin 1 ja 2 yksilöarvostelun perusteella merkitty poni voidaan jälkeläisten tulosten perusteella palkita jälkeläisarvokirjaimella. Jälkeläisarvostelun tekee Suomen Hippoksen ratsu- ja ponivaliokunta.

Mikäli jalostusluokkiin 1 ja 2 merkityn ponin jälkeläisillä todetaan haitallinen perinnöllinen vika tai sairaus, Suomen Hippoksen ratsu- ja ponivaliokunta voi siirtää ponin takaisin luokkaan 3. Joissakin tapauksissa ori voidaan jälkeläisarvostelun perusteella tai geenitestillä todeta vapaaksi perinnöllistä vikaa aiheuttavista geeneistä. Jalostusarvosteltu poni voidaan arvostella uudelleen. Arvostelukertoja ei ole rajoitettu.

8. Yksilöarvostelu

Yksilöarvosteluun tarvittavia tuloksia kerätään Suomen Hippoksen järjestämissä tai hyväksymissä näyttelyissä, joissa poneja ja hevosia arvostellaan terveyden, luonteen, rakenteen ja suoritusten perusteella. Jokainen yksilö voi osallistua jalostusarvosteluun vain kerran kalenterivuoden aikana. Uudelleenarvostelukertojen lukumäärää ei ole rajoitettu. Viimeisin suoritettu arvostelu on aina voimassaoleva ja arvostelu on julkinen. Yksilöarvostelun perustella oriit voidaan palkita I tai II palkinnolla, tammot I, II tai III palkinnolla.

8.1 Rakennearvostelu

Rakenteesta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat

1. tyyppi
2. pää ja kaula
3. ylälinja
4. etuosa
5. takaosa
6. etujalat ja liikkeiden säännöllisyys
7. takajalat ja liikkeiden säännöllisyys
8. käyntiliikkeet
9. raviliikkeet
10. laukka (jalostusarvosteltavat tammat ja oriit)
11. yleisvaikutelma
12. kaviot

Jokaisesta arvostelukohdasta annetaan sanallinen arvio sekä pisteet 4-10, myös puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Oriiden palkitsemiseen on asetettu kohdista 1.-11. laskettava keskiarvopisteiden minimiraja, muutoin rakennearvostelupisteitä ei lasketa yhteen, vaan palkintoluokka määräytyy yleisvaikutelman ja tyyppin perusteella. Lisäksi muille arvostelukohdille on määritelty minimikriteerit palkintoluokittain.

8.2 Palkintoluokat

Tammat

I palkinto: I palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6.

II palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 7, kuitenkin toinen näistä vähintään 8, mikään arvostelukohta ei alle 5.

III palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 6, kuitenkin toinen näistä vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5.

Oriit

I palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

II palkinto: tyyppi vähintään 8, yleisvaikutelma vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

8.3 Mitat

Jalostusarvostelutilaisuudessa otetaan vähintään seuraavat mitat:

1. säkäkorkeus
  2. lautaskorkeus
- sekä jalostusarvosteltavilta oriilta ja tammoilta lisäksi
3. rinnanympäryys
  4. etusäären ympäryys

Mikäli ponilla on virallinen Suomen Hippos ry:n tai ulkomaisen kantakirjan hyväksymä mittaustulos säkäkorkeudesta, merkitään tämä mitta jalostusarvostelutietoihin. Muut mitat otetaan jalostusarvostelutilaisuudessa.

8.4 Oriiden jalostusarvostelu

Jalostusarvostelussa ori mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Irtohyppyys kuuluu osana oriiden jalostusarvosteluun. Jalostusarvosteltavat oriit irtohyppytetään erillisen ohjeistuksen mukaisesti. Irtohyppyys suoritetaan oriin ensimmäisen jalostusarvostelun yhteydessä. Jalostusarvostelun yhteydessä suoritettava käyttökoe on oriille vapaaehtoinen, eikä käyttökokeen tulos vaikuta jalostusarvostelun tulokseen. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät oriin ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää oriin merkitsemisen luokkaan 1 tai 2.

Osallistumisoikeudet

Oriiden jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan vähintään 3-vuotiaat oriit, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään connemaraponien kantakirjaan tai toiseen hyväksytyyn kantakirjaan ja jotka täyttävät polveutumiseltaan kantakirjan luokkien 1 tai 2 vaatimukset.

Terveysominaisuudet

Terveysominaisuudet arvioidaan Suomen Hippoksen ja alkuperämaan vaatimusten mukaisesti. Oriille suoritetaan eläinlääkärin tekemä terveystarkastus jalostusarvostelun yhteydessä. Terveysvaatimukset on esitetty luvussa 10.

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa 8.1 määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Irtohyppyys

Irtohyppyys kuuluu osana oriin ensimmäiseen jalostusarvosteluun. Aiemmin jalostusluokkiin 1 tai 2 -merkityille oriille irtohyppyys on vapaaehtoinen. Ori voidaan vapauttaa pakollisesta irtohyppyyskokeesta erittäin painavasta syystä eläinlääkärintodistuksen perusteella. Irtohyppyksessä arvioidaan tekniikka, kapasiteetti, elastisuus, asenne ja laukka. Irtohyppyys suoritetaan tarkemman ohjeistuksen mukaisesti.

Käyttökoe

Jalostusarvostelun käyttökoe on vapaaehtoinen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta oriin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökoe voidaan suorittaa ajaen, ohjasajaen tai ratsain.

Ajo-, ohjasajo- tai ratsastuskokeesta annetaan sanallinen arvio.

Seuraavat kohdat arvioidaan:

- Ratsaille nousu/valjastus
- Liikkeet ja tasapaino
- Pysähdykset
- Kehitysnäkymät
- Luonne, yhteistyöhalukkuus ja kuuliaisuus

Ratsastuskoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Selkään nousu arvostellaan. Selkään nousussa saa käyttää avustajaa. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

- *Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa.
- *Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
- *Ravia kaksi kierrosta, minkä aikana esitetään temponlisäys pitkällä sivulla ja ympyrä vapaavalintaisessa kohdassa.
- *Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä ja sama raviiohjelma oikeassa kierroksessa.
- *Nostetaan oikea laukka.
- *Laukkaa yksi kierros, minkä jälkeen kaksi kierrosta laukkaa pääty-ympyrällä.
- *Lävistäjällä raviin siirtyminen ja suunnan vaihto.
- *Sama laukkaohjelma vasemmassa kierroksessa.
- *Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi.
- *Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ratsastusohjelmasta.

Ajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo vaunut ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

- *Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa.
- *Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
- *Ravia kolme kierrosta, minkä aikana tehdään kaksi ympyrää vapaavalintaisessa kohdassa.
- *Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä, minkä aikana siirrytään käyntiin 5-8 askeleen ajaksi ja siirtyminen takaisin raviin.
- *Sama raviiohjelma oikeassa kierroksessa.
- *Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi. Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ajo-ohjelmasta.

Ohjasajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo valjaat ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia. Tämän jälkeen saavutaan ravissa kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi. Kun tuomari antaa luvan, aloitetaan ohjasajo-ohjelma.

Ohjelmassa esitettävät asiat, järjestys vapaavalintainen muiden paitsi alku- ja lopputervehdyksen osalta.

- *Alkutervehdys
- *Käyntiä
- *Ravia molempiin suuntiin
- *Keskiravia
- *Pohkeenväistö/ avotaivutus ravissa molempiin suuntiin
- *Laukka molempiin suuntiin
- *Pysähdys ja peruutus 4-6 askelta
- *Lopputervehdys

Ohjelman lopuksi tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ohjasajo-ohjelmasta.

8.5 Tammojen jalostusarvostelu

Jalostusarvostelussa tamma mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Jalostusarvostelun yhteydessä suoritettava käyttökoe on tammalle vapaaehtoinen, eikä käyttökokeen tulos vaikuta jalostusarvostelun tulokseen. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät tamman ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää tamman palkitsemisen jalostusarvostelussa.

Osallistumisoikeudet

Tammojen jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan vähintään 2-vuotiaat tammat, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään connemaraponien kantakirjaan vähintään luokkaan 3 ja jotka täyttävät polveutumiseltaan kantakirjan luokkien 1 tai 2 vaatimukset.

Terveysominaisuudet

Tammojen terveysominaisuuksien arvostelu koostuu yleisen terveydentilan arvioinnista. Epäiltäessä perinnöllistä vikaa tai sairautta arvostelulautakunta voi tarvittaessa määrätä tamman jatkotutkimuksiin ennen jalostusarvostelutuloksen vahvistamista.

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa 8.1. esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Käyttöominaisuudet

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta ponin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökokeen tarkoituksena on osoittaa ponin toimivuutta käyttöponina. Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen ratsain, ajaen, tai ohjasajaen. Ratsain esitetään käyntiä, ravia ja laukkaa molempiin suuntiin lautakunnan ohjeiden mukaan. Ratsain esittämisen kesto on noin 10 minuuttia. Ajaen ja ohjasajaen esitetään käyntiä ja ravia sekä pysähdys ja liikkeelle lähtö. Ajaen tai ohjasajaen esittämisen kesto on noin 10 minuuttia per ryhmä. Vapaaehtoisen käyttökokeen tulos (hyväksytty/hylätty) ei vaikuta jalostusarvostelun tulokseen.

8.6. Kilpailusuoritukset

Tamman ja oriin kilpailusuoritukset otetaan huomioon ja niiden perusteella se voi saada suoritusluokkamerkinnän.

Taso 1 *

Vähintään 15 (kouluratsastus)/20 (esteratsastus) sijoitusta alue/ kansallisella tasolla

	max 138 cm	max 148 cm
Este	90 cm	100 cm
Koulu	helppo A	helppo A

Kenttä Sijoitukset harrasteluokissa 5 kpl ja tutustumislukissa 5 kpl useammalta kaudelta.

Valjakkoajo

I-ponit, säkäkorkeus yli 120Viisi kvaalitulosta* vähintään kansallisesta vaativasta luokasta useammalta cm kuin yhdeltä kaudelta.

Taso 2 **

15 sijoitusta useammalta kuin yhdeltä kaudelta kansalliselta tasolta

	max 138 cm	max 148 cm
Este	110 cm	120 cm
Koulu	helppo A	helppo A-vaativa B

Kenttä5 sijoitusta tutustumis- ja ponien helpossa luokassa, joista vähintään kaksi ponien helpossa luokassa.

Valjakkoajo

I-ponit, säkäkorkeus yli 120 cm Viisi kvaalitulosta* vähintään kansallisesta vaikeasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.

Taso 3 ***

3 sijoitusta kansainväliseltä tasolta

	max 138 cm	max 148 cm
Este	120 cm	130 cm
Koulu	vaativa-	vaativa-

Kenttä 3 Kvaalitulosta CNCP1* tai CCIP1* tai CCIP2**-luokissa

Valjakkoajo

I-ponit, säkäkorkeus yli 120 cm Kolme kvaalitulosta* vähintään CAIP-A kilpailuista.

8.7 Jalostusarvostelutulokset

Jalostusarvostelutuloksen perusteella ori, tamma tai ruuna voidaan merkitä jalostusluokkiin 1 tai 2 jalostusluokkiin merkitsemiselle asetettujen ehtojen mukaisesti. Ehdot on määritelty kohdassa 5.1. Jalostusarvostelusta kirjoitetaan sanallinen lausunto, jossa mainitaan jalostuksen kannalta oleelliset seikat ponin terveydestä, rakenteesta, liikkeistä ja muista ominaisuuksista. Lausunto on julkinen. Jalostusarvostelusta tulee merkintä ponin tietoihin Suomen Hippos ry:n ylläpitämään tietokantaan.

8.8. Tuontiponien arvostelu

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa ja CPBS:n (Connemara Pony Breeders Society) hyväksymässä kantakirjassa jalostusarvostellut ponit merkitään alkuperämaan jalostusarvostelun perusteella siihen kantakirjan luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät. Näiden ori- ja tammanumerot merkitään IC liitteellä. Maahantuodut ponit voivat osallistua kansalliseen jalostusarvosteluun jalostusohjelmassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

9. Jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvostelun tekee Suomen Hippos ry:n ratsu- ja ponivaliokunta. Jälkeläisarvostelun perusteella ori tai tamma voidaan palkita arvokirjaimella B, AB, A ja Valio.

Ulkomaisia jälkeläistuloksia voidaan käyttää osana jalostusarvostelua, jolloin ponin omistajan on toimitettava ne määräaikaan mennessä Suomen Hippokseen. Ulkomaisten jälkeläisten tulosten huomioimiseksi niistä tulee esittää virallinen todistus. Ulkomaisten jälkeläistulosten lisäksi tammalla tulee olla palkittu arvokirjainta AB varten 2 ja arvokirjainta A varten 3 jälkeläistä myös Suomessa. Oriilla tulee olla

palkittu arvokirjainta B varten 3, arvokirjainta AB varten 6 ja arvokirjainta A varten 12 jälkeläistä myös Suomessa. Ponien palkitsemisessa huomioidaan vain ne jälkeläiset, jotka ovat puhtasrotuisia tai hyväksytyt risteytyksen tuloksena syntyneitä.

Mikäli yksilön jälkeläispalkitsemiseen edellytettävät yksittäiset vaatimukset eivät täyty, mutta jälkeläisten kokonaisuuslaatu on huomattavan korkea, on valiokunnalla mahdollisuus tehdä poikkeuspäätös oriin tai tamman jälkeläispalkitsemisen osalta.

9.1 Oriiden jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvokirjainten vähimmäisvaatimukset oriille:

Palkittavan oriin arvosteltujen jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon viiden vuoden aikajaksolla tarkasteltuna, jotta ori voidaan palkita jälkeläisarvokirjaimella. Tällöin keskiarvoon otetaan huomioon arvosteltujen jälkeläisten lukumäärän ja koko jälkeläismäärän suhde.

Ori voidaan palkita arvokirjaimella B, jos

- 5 sen vähintään 1-vuotiasta jälkeläistä on saavuttanut I tai II palkinnon Suomen Hippos ry:n järjestämissä ratsu- ja poninäyttelyissä.

Ori voidaan palkita arvokirjaimella AB, jos

- Vähintään 10 sen jälkeläistä on:
  - Saavuttanut I tai II palkinnon Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa,
  - tai kukin saavuttanut kolme sijoitusta kansallisissa ratsastuskilpailuissa,
  - tai jos 10 esitetystä jälkeläisestä 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla.

Ori voidaan palkita Arvokirjaimella A, jos

- Vähintään 20 sen jälkeläisistä on:
  - Saavuttanut I tai II palkinnon Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa,
  - tai kukin saavuttanut kolme sijoitusta kansallisissa ratsastuskilpailuissa,
  - tai jos 20 esitetystä jälkeläisestä 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelulla I tai II palkinnolla tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla

Ori voi saada Valion arvon, jos

Rotuyhdistyksen anomuksesta arvokirjaimella A palkittu ori voidaan siirtää valioluokkaan kun

- 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai sijoittunut Laatuarvostelussa, ja joista
  - 5 niistä on joko jalostusluokkaan merkittyä oritta tai jalostusluokkaan I merkittyä tammaa ja
- tai 20 sen jälkeläisistä kukin on saavuttanut kolme sijoitusta kansallisissa kilpailuissa joista
  - 5:llä on kullakin vähintään viisi sijoitusta kansallisissa kilpailuissa ja
  - 5 niistä on joko jalostusluokkaan merkittyä oritta tai jalostusluokkaan I merkittyä tammaa

9.2 Tammojen jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvokirjainten vähimmäisvaatimukset tammoille:

Palkittavan tamman arvosteltujen jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon arvosteltujen eläinten osalta viiden vuoden aikajaksolla tarkasteltuna.

Tamma voidaan palkita arvokirjaimella B, jos

Yksi sen jälkeläinen on palkittu Suomen Hippos ry:n järjestämässä tilaisuudessa vähintään II palkinnolla.

Tamma voidaan palkita arvokirjaimella AB, jos

- 3 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa, minkä lisäksi
  - esitetyistä jälkeläisistä 3 on saavuttanut vähintään II palkinnon
  - tai 1 orijälkeläinen on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla
  - tai yksi tammajälkeläinen on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla
  - tai kahdella jälkeläisellä on kolme sijoitusta kullakin kansallisissa ratsastuskilpailuissa

Tamma voidaan palkita arvokirjaimella A, jos

- 5 sen jälkeläistä on esitetty Hippoksen järjestämissä tilaisuuksissa, minkä lisäksi
  - esitetyistä jälkeläisistä 5 on saavuttanut vähintään II palkinnon
    - ja kolmella jälkeläisellä on kolme sijoitusta kullakin kansallisissa ratsastuskilpailuissa
    - tai yhden orijälkeläisen tulee olla palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai yhden tammajälkeläisen I palkinnolla
    - tai yhdellä jälkeläisellä on oltava suoritusluokkamerkintä

Tamma voi saada Valion arvon, jos

- sillä on 3 vähintään kolmesti kansallisten ratsastuskilpailujen vaativissa luokissa sijoittunutta jälkeläistä
- tai 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla
tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla.

10. Terveysominaisuudet

Oriille tehdään eläinlääkärin toimesta terveystarkastus ponioripäivillä. Tamma- ja varsanäyttelyissä terveydentilan tarkastaa Hippoksen auktorisoima toimihenkilö. Mikäli on syytä epäillä, että ponilla on jokin terveydellinen ongelma, voidaan poni määrätä lisätutkimuksiin. Tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista vastaa ponin omistaja. Ponioripäivillä jatkotutkimuksiin ponin voi määrätä orilautakunta ja tamma- ja varsanäyttelyissä tamma- ja varsalautakunta. Muissa tapauksissa päätöksen tekee ratsu- ja ponivaliokunta. Ponin jalostusarvostelutulos vahvistetaan vasta, kun on saatu riittävän kattava selvitys ponin terveydentilasta. Ori tai tamma voidaan poistaa jalostuskäytöstä Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä missä tahansa elämän vaiheessa, mikäli sillä ilmenee jokin merkittävä jalostusta haittaava vika.

Tamma- ja varsanäyttelyissä, sekä ponioripäivillä poneille suoritetaan kliininen yleistarkastus, jonka tavoitteena on varmistaa, että ponilla ei ole sellaista fyysistä, psyykkistä tai jalostuksellisesta vikaa, joka estää jalostusarvosteluun osallistumisen tai jalostuskäytön. Jalostusarvosteltaville oriille suoritetaan tarkempi terveydentilan tarkastus. Lautakunnan päätöksellä tavanomaisesta poikkeava löydös voi

edellyttää lisätutkimuksia tai voi aiheuttaa arvostelutuloksen hylkäämisen tai osallistumisoikeuden eväämisen löydöksen vakavuusasteesta riippuen.

Jalostusarvostelua tai jalostuskäyttöä haittaavat viat, jotka voivat johtaa jalostusarvostelun hylkäämiseen ja estää jalostuskäytön:

Kaihi, kurkun rakenteelliset viat, epänormaali nivelten turvotus, halkeilleet/heikot kaviot, shivering-oire, kehärengas, kaviorustonluutuma, kinnerpatti, kukkopatti, kesäihottuma, tyrät (ponilla ei tulisi olla merkkejä napatyrästä, nivustyrästä tai niitä korjaavasta kirurgiasta), ontumat, purenta/hammasviat, käytöshäiriöt, haavat, liikuntaelinten vammat, sukuelinten poikkeava rakenne, heikko hedelmällisyys.

Mikäli tamman tai oriin terveydentilan tarkastuksessa ilmenee jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttava muu vika, päättää arvostelulautakunta jatkotoimenpiteistä. Omistajalla on velvollisuus ilmoittaa tiedossa olevat jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttavat terveysongelmat ja käytöshäiriöt ilmoittautumisen yhteydessä.

Oriin kliinisen tutkimuksen arvosteluasteikko:

e.h = Normaali, 1 = lievä, 2= kohtuullinen, 3 = huomattava muutos

Kohtuullinen tai huomattava muutos edellyttää lisätutkimuksia, tai voi aiheuttaa oriin arvostelun hylkäämisen vakavuusasteesta riippuen.

10.1. Tarttuvien eläintautien ehkäisy

Eläimen omistajan tulee omalla toiminnallaan ennen arvostelutilaisuutta ja arvostelutilaisuudessa pyrkiä ehkäisemään eläintautien leviäminen ja huolehtia siitä, että näyttelypaikalle tuodaan vain kliinisesti terveitä eläimiä sellaisista pitopaikoista, joissa ei ole esiintynyt edellisen kolmen viikon aikana tarttuviin tauteihin viittaavaa oireilua.

10.2. Vapautus askellajien esittämisestä

Tammalle voidaan erittäin painavasta terveydellisestä syystä myöntää vapautus askellajien esittämisestä jalostusarvostelussa. Vapautuksesta toimitetaan hakemus ja eläinlääkärintodistus viimeistään kaksi viikkoa ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Eläinlääkärintodistuksesta tulee käydä ilmi, miksi tamman liikkeitä ei voida esittää eli lausunto siitä, mikä tamman terveydentilassa estää liikkumisen normaalisti sekä arvio tilan periytyvyydestä. Vapautuksen myöntää näyttelyn arvostelulautakunta.

10.3. Kavioiden irtoseinämäisyys, HWSD

Connemaraponien populaatiossa esiintyy kavioiden irtoseinämäisyyttä (Hoof Wall Separation Disease, HWSD), minkä vuoksi geenitesti kyseisen mutaation vuoksi on pakollinen. Kaikki syntyvät varsat tulee testata HWSD:n osalta. Poikkeuksena yksilöt, joiden molemmat vanhemmat on testattu vapaiksi geenivirheestä (N/N) tai jotka polveutumisensa perusteella ovat vapaita geenivirheestä. HWSD-statuksesta tulee merkitä hevosen jalostustodistukseen sekä tietokantaan.

Mikäli jalostusarvosteltavaa oritta ei ole testattu aiemmin, tulee se testata ennen jalostusluokkaan merkitsemistä. Tammojen testaaminen ei ole pakollista, mutta suositeltavaa. Tammat on mahdollista testata jalostusarvostelun yhteydessä. HWSD-testitulokset ei ole hylkäävä.

11. Oriin ja tamman siitokseenkäyttö

Jokaiselle jalostuskäytössä olevalle oriille on aktivoitava vuosittainen orilisenssi. Orilisenssin aktivointi vaaditaan myös tuontispermaoriilta.

11.1 Orilisenssi

Jokaiselle siitokseen käytettävälle oriille on aktivoitava vuosittainen orilisenssi. Haku tapahtuu Hippoksen Heppa-järjestelmässä ja maksu määräytyy erillisen hinnaston mukaisesti. Jos lisenssiä ei makseta eräpäivään mennessä, nousee hinta erikseen määriteltujen hintaportaitten mukaisesti.

Sähköinen astutuskirjanpito aukeaa, kun orilisenssi on aktivoitu. Oriin jälkeläisiä ei voi ilmoittaa syntyneeksi, eikä varsaa voi merkitä kantakirjaan, jos orilisenssiä ei ole aktivoitu. Mikäli orilisenssiä ei ole lunastettu astutushetkellä, tulee maksaa korotettu orilisenssimaksu ennen varsan merkitsemistä kantakirjaan. Oriin myöhempi jalostusarvostelu ei vaikuta jo syntyneisiin jälkeläisiin.

11.2 Tuontispermaoriin käyttö

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että ori on merkitty suomalaiseen tai ulkomaiseen rotua ylläpitävään kantakirjaan ja oriin jalostukseenkäyttöoikeus on voimassa kantakirjan sääntöjen mukaisesti kantakirjaluokassa S1 tai S2.

11.3 Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö

Kuolleen tai kastroidun oriin pakastesperman käyttö voidaan hyväksyä Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä.

11.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot

Lupa hevosten spermankeräysasemille ja spermavarastoille haetaan Aluehallintovirastosta. Ruokavirasto vahvistaa luvan myöntämällä hyväksymisnumeron. Lupa edellyttää asianmukaisia sperman keruu ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan asetettuja vaatimuksia. Lupavaatimukset on määritelty eläintautilaissa.

11.5. Tarttuvat taudit

Keinosiemennyslainsäädännön mukaisesti kaikki keinosiemennyksellä jalostukseen käytettävät oriit on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) sekä virusarteriitin (EVA) varalta. Negatiivinen CEM-näyte on otettava oriilta ennen seuraavaa siitoskautta joulukuun-maaliskuun aikana, kuitenkin ennen ensimmäistä siemennystä. Mikäli oritta ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusia.

Mikäli jalostusluokkaan merkittyä oritta käytetään vain luonnolliseen astutukseen, on CEM-testi otettava vähintään 5 vuoden välein.

Spermanottoa valvovan eläinlääkäri on tarkastettava, että oriissa ei ennen spermanottoa ole havaittavissa mitään tarttuvaan tautiin viittaavaa. Sperman pakastuksen yhteydessä ori on myös tutkittava tarttuvien

tautien (CEM, EVA) varalta negatiivisin tuloksin. Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet (www.mmm.fi)

Eläintauteihin liittyvä lainsäädäntö ja sen muutokset otetaan huomioon näissä ohjeissa. Myös muista astutuksen tai keinosiemennyksen välityksellä leviävistä taudeista voidaan tarvittaessa antaa ohjeita tai määräyksiä.

Mikäli perustellusti epäillään oriin levittävän tarttuvaa tautia astutusten yhteydessä, voidaan se tarvittaessa määrätä jatkotutkimuksiin sekä määräaikaiseen siitokseenkäyttökieltoon Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä.

11.6. Sperman tuonti ja vienti

Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet.

Hevosen sukusolujen ja alkioiden maahantuonnissa on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön eläintautivaatimuksista antamia päätöksiä ja määräyksiä.

11.7 Alkionsiirto

Alkionsiirrossa noudatetaan EU:n ja maa- ja metsätalousministeriön asettamia vaatimuksia.

Luvanhaltijoiden tulee ilmoittaa luovuttajattamat vuosittain Suomen Hippos ry:lle ennen ensimmäistä alkionkeruuta.

Alkionsiirtomenetelmällä syntyneen varsan kasvattaja on vastaanottajattaman omistaja varsan syntymähetkellä, ellei kasvattajaksi ole ilmoitettu vastaanottajattaman haltijaa Suomen Hippoksen kasvattajarekisterissä.

12. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat

12.1 Ratsu- ja ponivaliokunta

Suomen Hippoksen nimeämässä ratsu- ja ponivaliokunnassa on vähintään kolme kasvatuksen asiantuntijaa. Lisäksi valiokunnassa ovat kotieläinten jalostustieteen asiantuntija, eläinlääketieteen asiantuntija, ratsastusurheilun asiantuntija, hevosjalostusliittoja edustava virkailija ja sihteerinä toimiva jalostusagronomi.

Ratsu- ja ponivaliokunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta ja toimikausia voi olla korkeintaan kaksi peräkkäin. Tarvittaessa voidaan käyttää asiantuntijatyöryhmiä.

12.2 Tamma- ja varsalautakunta

Tammojen lautakunnassa tulee olla vähintään kaksi jäsentä, jotka ovat alkuperämaan kantakirjan hyväksymiä. Tammojen ja ruunien osalta mittauksen ja yleisen terveystarkastukseen suorittaa Suomen Hippoksen auktorisoima henkilö. Lisäksi voidaan käyttää muita koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

Tammojen ja varsojen arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kaksi Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista toinen toimii puheenjohtajana, ovat läsnä.

12.3 Orilautakunta

Oriiden lautakunnassa tulee olla vähintään kolme jäsentä, joista kaksi on alkuperämaan kantakirjan hyväksymiä, eläinlääkäri ja sihteerinä toimiva Suomen Hippoksen toimihenkilö. Irtohypytyksen ja käyttökokeen osalta käytetään erikseen nimettyjä tuomareita. Lisäksi voidaan käyttää muita koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

Oriiden arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kolme Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista yksi toimii puheenjohtajana, ovat läsnä.

12.4. Esteellisyys

Jos joku lautakunnan jäsenistä on estynyt tai esteellinen, nimeää Suomen Hippos ry:n edustaja hänen tilalleen sijaisen. Lautakunnan jäsenen on välittömästi saatettava lautakunnan tietoon mahdollinen esteellisyysperuste. Lopullisen päätöksen lautakunnan jäsenen esteellisyydestä ratkaisee lautakunta.

Lautakunnan jäsen on esteellinen, jos

- jäsen tai hänen lähiomaisensa on tai on ollut ko. hevosen kasvattaja, omistaja, osaomistaja, valmentaja tai maahantuoja
- jäsen tai hänen lähiomaisensa on ko. hevosen isän tai emän kasvattaja, omistaja, osaomistaja, vuokraaja tai oriinpitäjä
- jäsen on palvelussuhteessa tai muussa toimeksiantosuhteessa ko. hevosen kasvattajaan, omistajaan, osaomistajaan, valmentajaan tai maahantuojaan
- tai jos ilmenee jokin muu vastaava esteellisyysperuste, jolla luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta syystä vaarantuu.

Jos arvostelulautakunnan äänestäessä äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

13. Menettelytapaohjeet

Kaikilla kasvattajilla ja omistajilla on tasapuolinen oikeus ilmoittaa kantakirjan vaatimukset täyttävät hevosensa mukaan jalostusohjelmaan. Jalostusohjelmaan osallistuvien hevosten kasvattajat ja omistajat sitoutuvat noudattamaan jalostusohjelman sääntöjä sekä tunnistus-, rekisteröinti- että jalostustoiminnan osalta. Kasvattajat sitoutuvat jalostusohjelman sääntöihin kasvattajasitoumuksen kautta samalla kun varsa ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan.

Jalostusarvostelun tulokset ovat julkisia. Jalostusarvostelutuloksesta voi valittaa, mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Ratsu- ja ponivaliokunta. Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia tilaisuuden päätyttyä näyttelykansliaan. Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta Suomen Hippokseen.

Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksistä voi valittaa Suomen Hippoksen hallitukselle.